

Kuulemis- ja keskustelutilaisuus varhaiskasvatussuunnitelmien päivittämisestä

Opetushallitus 7.10.2021

Suomen Vanhempainliitto / Lapsen kehityksen ja oppimiseen tukeen liittyvät huomiot

Yhtenäinen tuen jatkumo tärkeä

Vanhempainliitto on kannattanut kolmiportaisen tuen ulottamista varhaiskasvatukseen. On ehdottoman tärkeää luoda yhtenäinen tuen jatkumo varhaiskasvatuksesta aina toiselle asteelle saakka. Nivelkohtien toimivuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Mallin on oltava selkeä, jotta se ei jätä tulkinnanvaraa kunnissa, eikä johda erilaisiin käytäntöihin eri puolella Suomea.

Selkeät tuen portaat

Tuen portaiden välillä tulee olla selkeät erot ja portaalta toiselle siirtymisen tulee tarkoittaa myös käytännössä tuen vahvistamista. Liikkumisen tuen portailla molempiin suuntiin tulee olla mahdollista. Hallituksen esityksessä HE 148/2021 vp tuen portaaita on selkiytetty ja tuen sisältöjä kullakin portaalla on tarkennettu. Vanhempainliitto pitää selkiytyksiä tarpeellisina.

On tärkeää, että pykälissä on eritelty pedagogisten, rakenteellisten ja hoidollisen tuen muodot. Tärkeää on myös, se että tuen muotoja voisi saada samanaikaisesti heti tuen tarpeen ilmettyä osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa. Lakiesityksessä on toteamus, etteivät pedagogisten, rakenteellisten ja hoidollisen tuen muotojen listaukset ole tyhjentäviä, vaan tuen käytännön toteuttamistapa jäisi paikalliseen ja tapauskohtaiseen harkintaan siten, että ratkaisu toteuttaa lapsen etua ja tuen tarvetta. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että lapsen etu ja tuen tarve toteutuvat todellisuudessa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Vanhempainliitto kannattaa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman käyttöä tuen suunnittelussa ja arvioinnissa. On tarpeellista, että varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitetään hallinnollisen päätöksen sisällön mukaisesti. Huoltajille on tärkeää, että he tulevat aidosti kuulluksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Huolta on aiheuttanut se, että suunnitelmaan kirjatut

tukitoimet jäävät pelkiksi kirjauksiksi. On erittäin tärkeää, että tuki toimii todellisuudessa ja lapsi saa suunnitellun tuen.

Yhdenvertaisuuden tulee toteutua

Lapsen kannalta tärkeää on, että lapsi saa tarvittavan tuen mahdollisimman pian tuen tarpeen havaitsemisen jälkeen ja että tuki huomioi hänen yksilölliset piirteensä. Oikea-aikaisella tuella voidaan edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Sillä voidaan ehkäistä myös lapsen ongelmien kasvamista ja monimuotoistumista sekä lasten syrjäytymistä.

Vanhempainliitto on painottanut sitä, että jatkossa yksityisessä ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa annettavalla tuella ei saa olla eroa. Tuen tulee seurata lasta ja tukeen liittyvien velvoitteiden on koskettava myös yksityistä varhaiskasvatusta. Tämä on tärkeää erityisesti lapsen kannalta, mutta myös lapsen perheen varhaiskasvatusvalinnan kannalta. On tärkeää, että Hallituksen esityksessä HE 148/2021 vp on huomioitu tämä seikka.

Yhteistyö kotien kanssa tärkeää

Yhteistyö kotien kanssa on tukeen liittyvissä asioissa ensiarvoisen tärkeää. Kaikille vanhemmille ja huoltajille, ei ainoastaan niille, joiden lapsella on tuen tarvetta, on tärkeää avata lapsen oikeutta saada tukea ja tuen kolmiportaisuuden käytänteitä. Monilla huoltajilla on kokemusta siitä, että riittävän tuen saaminen on kiinni huoltajien aktiivisuudesta ja sen eteen on taisteltava. Sekä lasten että vanhempien osallisuus on hyvin tärkeää tuen käytänteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa. On huolehdittava siitä, että huoltajat saavat riittävästi ja ymmärrettävässä muodossa tietoa oman lapsen tilanteesta. Yhteistyön tulee perustua dialogisuuteen ja yhteiseen ymmärrykseen lapsen tilanteesta. On tärkeää, että lapsella on mahdollisuus saada tukea myös niissä tilanteissa, kun huoltaja sitä vastustaa.

Hallituksen esityksessä HE 148/2021 vp tulee huomioiduksi perheissä yleistyvät tilanteet kuten vuoroasuminen, joissa lapsi on useamman järjestäjän tai tuottajan järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Vuoroasumistilanteessa tuki tulee suunnitella, toteuttaa ja arvioida yhteistyössä.

Lasten yhdenvertaisuuden on toteuduttava ja jokaisella lapsella on oltava mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa. Tuen käytänteiden yhtenäistyessä tukea tarvitsevien lasten tilanne tasa-arvoistuu eri puolilla Suomea. Tämä vaatii kuitenkin riittävää resurssointia osaavan henkilökunnan suhteen, lisäksi lapsen tuen vaatiman moniammatillisen yhteistyön täytyy olla sujuvaa. Vanhemmuuden tuki on erittäin tärkeää etenkin tuen tarpeisten lasten kohdalla. Tässä yhteistyö neuvolan, perhetyön/-neuvolan ja sosiaalitoimen kanssa korostuu.

Pula koulutetuista varhaiskasvatuksen opettajista ja varhaiserityisopettajista asettaa ongelmia inklusiivisten periaatteiden mukaiselle varhaiskasvatukselle ja henkilöstön riittävälle osaamiselle. Tukeen liittyvien asioiden tulee olla vahvasti mukana henkilöstön perus- ja täydennyskoulutuksessa.